

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Школа је дефинисала Програм заштите ученика од насиља. Програмом се дефинише појам насиља, разрађује интерни поступак у ситуацијама сумње или дешавања насиља, планирају превентивне активности ради стварања безбедне и подстицајне средине за живот и рад ученика.

Насиље је сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства ученика.

Насиље може бити у оквиру вршњачких односа, као и односа одрасли-деца, који укључују одговорност, поверење и моћ. Насиље може имати различите форме:

Физичко насиље се односи на понашање које доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања ученика. Примери физичког насиља су: ударање, шутирање, гурање, шамарање, чупање, дављење, бацање, гађање, напад оружјем, тровање, паљење, посипање врућом водом, ускраћивање хране, сна и сл.

Емоционално/психолошко насиље односи се на оно понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког или емоционалног здравља и достојанства ученика. Односи се и на ситуације у којима се пропушта обезбеђивање прикладне и подржавајуће средине за здрав емоционални и социјални развој у складу са потенцијалима ученика. Емоционално насиље и злостављање обухвата поступке којима се врши омаловажавање, етикетирање, игнорисање, вређање, уцењивање, називање погрдним именима, оговарање, подсмевање, исмејавање, неприхватање, изнуђивање, манипулисање, претња, застрашивање, ограничавање кретања ученика, као и други облици непријатељског понашања.

Социјално насиље представљају искључивање из групе и дискриминација. Односи се на следеће облике понашања: одвајање ученика од других на основу различитости, довођење у позицију неравноправности и неједнакости, изолацију, недружење, игнорисање и неприхватање по било ком основу.

Сексуалним насиљем и злоупотребом сматра се: сексуално узнемиравање-ласцивно коментарисање, етикетирање, ширење прича, додиривање, упућивање порука, фотографисање, телефонски позиви и сл.; навођење или приморавање ученика на учешће у сексуалним активностима било да се ради о контактним или неkontaktним активностима; коришћење ученика за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насиље коришћењем информационих технологија (електронско насиље) обухвата: поруке послате електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта, четовањем, укључивањем у форуме и сл.

Злоупотреба ученика представља све што појединци и институције чине или не чине, а што директно утиче или индиректно шкоди ученицима или им смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи их у немоћан, неравноправан и зависан положај у односу на појединце и установу.

Занемаривање и немарно поступање представља случајеве пропуштања установе или појединца да обезбеде услове за правилан развој ученика у свим областима, што, у

противном, може нарушити његово здравље, физички, ментални, духовни, морални и друштвени развој.

Експлоатација ученика односи се на њихов рад у корист других особа и/или установе. Она обухвата и киднаповање и продају деце у сврху радне или сексуалне експлоатације. Ове активности имају за последицу нарушавање физичког или менталног здравља, образовања, као и моралног, социјалног и емоционалног развоја ученика.

Интервентне активности

(процедуре и поступци интервенције у заштити ученика од насиља)

Свака особа која има сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању обавезна је да реагује. Да би интервенција у заштити ученика била планирана и реализована на најбољи начин, неопходно је узети у обзир следеће критеријуме:

- да ли се насиље дешава или постоји сумња на насиље;
- где се дешава- у установи или изван ње;
- ко су учесници насиља, злостављања или занемаривања,
- какав је облик и интензитет насиља, злостављања и занемаривања.

На основу ових критеријума врши се процена нивоа ризика за безбедност ученика и одређују поступци и процедуре. У складу са проценом нивоа ризика и законском регулативом, доноси се одлука о начину реаговања: да ли се случај решава у установи, да ли случај решава установа у сарадњи са другим релевантним установама или се случај прослеђује надлежним службама.

Редослед поступака у интервенцији

Редослед (кораци) поступања у интервенцији је обавезујући.

Приказан је шематски, а зависи од случаја:

- да ли се насиље или сумња на насиље дешава међу ученицима,
- да ли је ученик изложен насиљу или постоји сумња да је ученик изложен насиљу од стране одрасле особе запослене у установи,
- да ли је ученик изложен насиљу или постоји сумња да је ученик изложен насиљу од стране одрасле особе која није запослена у установи.

САЗНАЊЕ О НАСИЉУ ОД СТРАНЕ ЗАПОСЛЕНИХ У УСТАНОВИ

НАСИЉЕ СЕ ДЕШАВА

(опажање или добијање информације да је насиље у току)

СУМЊА

да се насиље дешава

**ПРЕКИДАЊЕ, ЗАУСТАВЉАЊЕ
НАСИЉА**

или обавештавање одговорне особе

ХИТНА АКЦИЈА

МУП, здравствене
службе

ПРИЈАВА ДИРЕКТОРУ

КОНСУЛТЦИЈЕ У УСТАНОВИ

Тим за заштиту ученика

**СУМЊА ЈЕ
ПОТВРЂЕНА**

**СУМЊА ЈЕ
НЕОСНОВАНА**

**ПРЕДУЗИМАЊЕ
МЕРА ПРЕМА
ЗАПОСЛЕНОМ
(У СКЛАДУ СА
ЗАКОНОМ)**

**ИНФОРМИСАЊЕ
РОДИТЕЉА**

**ЗАШТИТНЕ
МЕРЕ
према ученику**

**ИНФОРМИСАЊЕ
НАДЛЕЖНИХ
СЛУЖБИ**

**ПРАЋЕЊЕ
ПОНАШАЊА
(потенцијалних
учесника)**

**ПРАЋЕЊЕ ЕФЕКТА ПРЕДУЗЕТИХ
МЕРА**

САЗНАЊЕ О НАСИЉУ ОД СТРАНЕ ОСОБЕ КОЈА НИЈЕ ЗАПОСЛЕНА У УСТАНОВИ

